

EUROPEES KAMPIOENSCHAP HANDBOOGSCHieten AMSTERDAM 2012

Evaluatie economische impact, tevredenheid & promotionele waarde

Rapportage voor de Nederlandse Handboog Bond (NHB) en de Gemeente Amsterdam

© 2012 Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP)

Dataverzameling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Auteur: Jelle Schoemaker
Met medewerking van: B. van der Klok, B. van Pelt, F. van der Vliet, F. Geutjes, R. Pluijmakers, K. Thewissen, M. Gerrits, P. Heesakkers, A. van der Sanden, B. Mahnin, D. Ruijs, N. Vrolijk, C. Cramer, G. Kapteijns, D. Bruisten, T. Froon, A. van der Wiel, L. van der Eijk, L. Kabat, L. van der Heijden, L. Bugter, R. Verberne, R. Schuurman, R. Artz, G. Mahulette, & J. te Brake (Enquêteurs Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Peer-review: Mark van den Heuvel, Fontys Hogeschool Tilburg
Contactpersoon: Jelle Schoemaker
Email: Jelle.Schoemaker@han.nl
Website: www.evenementenevaluatie.nl
www.han-seneca.nl

SAMENVATTING

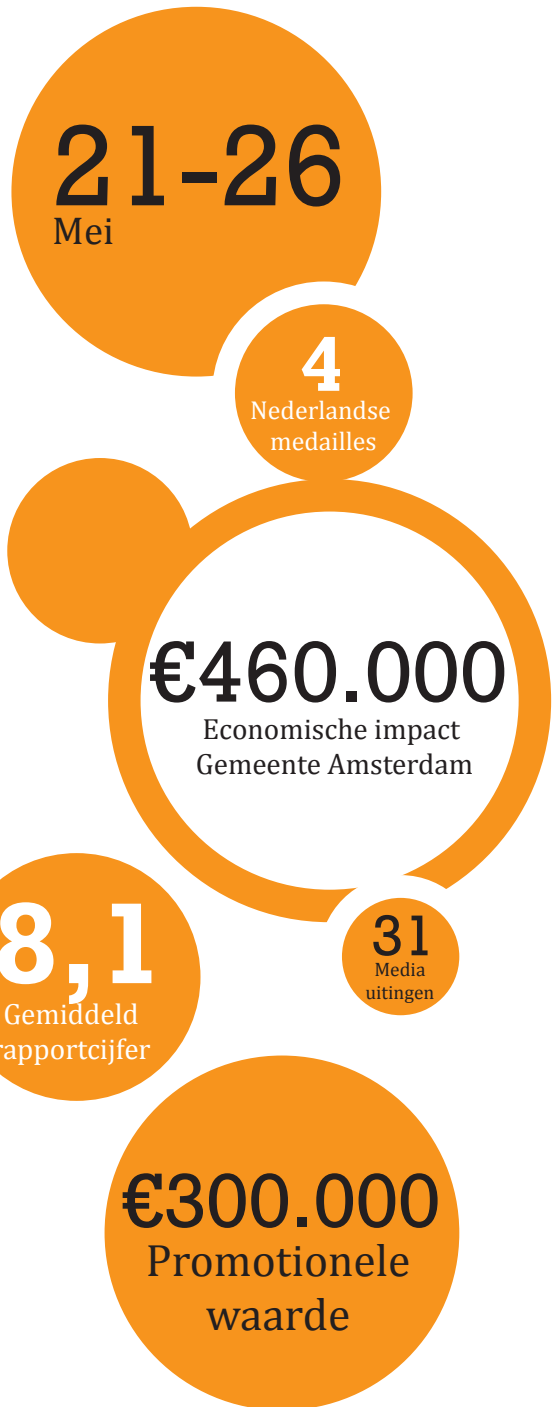
Van 21 tot 26 mei 2012 verwelkomde Amsterdam de beste handboogschieters van Europa voor het EK Handboogschieten 2012. Enkele honderden toeschouwers genoten bijna een week lang van de topprestaties. Voor de Nederlandse afvaardiging was de deelname aan het EK Handboogschieten zeer succesvol. Er werden vier medailles behaald en in het medailleklassement eindigde Nederland als eerste.

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft tijdens het EK Handboogschieten onderzoek gedaan naar de economische impact, de tevredenheid van de toeschouwers en de promotionele waarde van het evenement.

De totale economische impact van het EK Handboogschieten bedroeg voor de Gemeente Amsterdam ongeveer half miljoen euro. De grootste bijdragen waren afkomstig van de organisatorische bestedingen in de lokale economie en de bestedingen van deelnemende handboogschieters.

Het EK Handboogschieten kon rekenen op hoge waarderingcijfers. Gemiddeld gaf het publiek het evenement een rapportcijfer van 8,1. Het zonnige weer, de goede prestaties van Nederland en de ambiance in het Olympisch Stadion hebben daar voor een groot deel aan bijgedragen.

Tot slot werd voor het eerst de WESP Richtlijn Promotionele Waarde uitgevoerd om de publiciteitswaarde van het EK Handboogschieten 2012 te onderzoeken. De verzamelde 31 media-uitingen waren goed voor ruim 300.000 euro reclame equivalenten.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3	BIJLAGE	26
INHOUDSOPGAVE	4	BIJLAGE 1	26
1. INLEIDING	5	BIJLAGE 2	27
1.1. ACHTERGROND ONDERZOEK.....	5	BIJLAGE 4	30
1.2. ACHTERGROND EVENEMENT	6	BIJLAGE 5	34
1.3. BEGRIPSBEPALING & AFBAKENING.....	7	Bijlage 6	35
1.4. STRUCTUUR.....	7		
2. METHODOLOGIE	8		
2.1. DATAVERZAMELING.....	8		
2.2. REPRESENTATIVITEIT VAN HET ONDERZOEK.....	9		
2.3. PEER-REVIEW	9		
3. PROFIEL BEZOEKERS	10		
3.1. AANTAL TOESCHOUWERS	10		
3.2. HERKOMST BEZOEKERS	12		
3.3. OPLEIDINGSNIVEAU	12		
3.4. TEVREDENHEID	13		
3.5. GEMIDDELDE BESTEDING	15		
3.6. OVERNACHTINGEN	15		
4. ECONOMISCHE IMPACT	16		
4.1. INLEIDING	16		
4.2. WAT ZIJN ADDITIONELE BESTEDINGEN?	16		
4.3. BEZOEKERS, OVERNACHTINGEN EN BESTEDINGEN	17		
4.4. ADDITIONELE BEZOEKERS	17		
4.5. BESTEDINGEN BEZOEKERS.....	18		
4.6. ADDITIONELE OVERNACHTINGEN	19		
4.7. ECONOMISCHE IMPACT DEELNEMERS	20		
4.8. BESTEDINGEN VAN DE ORGANISATIE.....	21		
4.9. BESTEDINGEN VAN MEDIA VERTEGENWOORDIGERS	21		
4.10. TOTALE ECONOMISCHE IMPACT	22		
5. PROMOTIONELE WAARDE	23		
5.1. BEREIK	23		
5.2. MEDIAWAARDE	24		
BRONNEN:	25		

1. INLEIDING

1.1. ACHTERGROND ONDERZOEK

De European and Mediterranean Archery Union (EMAU) besloot op 7 november 2009 het Europees Kampioenschap Handboogschieten 2012 aan Amsterdam toe te wijzen. Dit resultaat kwam tot stand door een nauwe samenwerking tussen de Nederlandse Handboog Bond, het Olympisch Stadion, Topsport Amsterdam, Gemeente Amsterdam en het Amsterdam Toerisme & Congres Bureau.

De Nederlandse Handboog Bond (NHB) wil als initiatiefnemer van het evenement zich profileren in de internationale handbooggemeenschap en de sport bij een breed publiek in Nederland onder de aandacht brengen. De NHB vond in de Gemeente Amsterdam een waardevolle samenwerkingspartner. De Gemeente Amsterdam ondersteunt jaarlijks twee Europese- of Wereld Kampioenschappen die plaatsvinden binnen de gemeentegrenzen. Deze topsportevenementen dragen bij aan het sportieve imago van de stad Amsterdam, moeten een economische impuls geven en vormen samen een track-record van opgebouwde organisatie-ervaring voor de Olympische ambitie die de stad heeft uitgesproken (Amsterdam, 2012). Het Europees Kampioenschap Handboogschieten 2012 past binnen deze uitgezette koers.

De Nederlandse Handboogbond en de Gemeente Amsterdam hebben de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) gevraagd om inzicht te verschaffen in de economische impact van het EK Handboogschieten 2012. De HAN heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met het doen van sporteconomisch onderzoek bij internationale topsportevenementen. Zo werd in 2011 het WK Baanwielrennen in Apeldoorn, de AFAS Tennisclassics in Apeldoorn en de World Cup BMX in Pandal geëvalueerd.

Deze eventenevaluaties worden volgens dezelfde, gestandaardiseerde methoden onderzocht, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Hoewel de evenementen erg van elkaar verschillen is het hierdoor mogelijk de uitkomsten van de onderzoeken goed met elkaar te vergelijken. In de WESP werken wetenschappers en onderzoekers van acht Hogescholen, diverse adviesbureaus, NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten, om zo onderzoek vergelijkbaar en op een hoog niveau te krijgen en te houden.

1.2. ACHTERGROND EVENEMENT

Van 21 tot 26 mei 2012 verwelkomde Amsterdam de beste handboogschieters van Europa. Het evenementen vond plaats in het Olympisch Stadion van Amsterdam. In totaal streden ruim 304 deelnemers uit 40 landen om de Europese titels op vier individuele- en zes teamonderdelen. Daarnaast waren er voor de Europese handboogschieters startplaatsen te winnen voor de Olympische Spelen in Londen.

Het EK Handboogschieten 2012 was voor de Nederlandse afvaardiging erg succesvol verlopen. In totaal werden vier medailles behaald en eindigde Nederland als eerste in het medailleklassement. Goud was er voor Rick van de Ven, het Nederlands Recurve Team en voor het duo Peter Elzinga en Inge van Caspel. Het Nederlands Heren team behaalde een bronzen medaille op het onderdeel Compound.

@ECArchery2012

Nederland sluit **#ECA12** af met 3x goud en 1x brons, plus 1 Olympisch ticket: Goed Weekje **#Olympischstadion**

Beantwoorden

Retweeten

Toevoegen aan favorieten

1.3. BEGRIPSBEPALING & AFBAKENING

De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door het evenement worden veroorzaakt in een bepaalde afgebakende omgeving.

Onder de economische betekenis wordt verstaan de economische impact plus eventuele andere effecten die men als economisch kan betitelen (bijvoorbeeld promotie, schade e.d.). In tegenstelling tot de strenge definitie van het begrip economische impact is er geen specifieke afbakening voor de term economische betekenis.

Het onderzoek naar de economische impact van een sportevenement richt zich op de additionele uitgaven in de Gemeente Amsterdam. Deze additionele uitgaven kunnen veroorzaakt worden door de volgende groepen.

- Bezoekers
- Deelnemers
- Organisatie
- Mediavertegenwoordigers

Het EK Handboogschietsen is een topsportevenement. Dat betekent dat de nadruk van nature ligt op van het aantrekken van bezoekers en minder (dan een breedtesportevenement) gericht is op de deelnemers. Het onderzoek richt zich daarom voor een belangrijk deel op de bezoekers. Om een beeld te krijgen van wie dit precies zijn en wat voor uitgaven zij deden, zijn de bezoekers middels een enquête bevraagd.

Daarmee is niet gezegd dat de economische impact van dit evenement vooral wordt gerealiseerd door de bezoekers. Hoewel deelnemers slechts een deel van de totale aanwezigen zijn tijdens het evenement, ligt het voor de hand dat zij, samen met hun begeleiding, substantieel langer in de regio verblijven en meer geld uitgeven dan de gemiddelde bezoeker. Daarnaast is bij deelnemers en hun begeleiding vaker sprake van additionele uitgaven die anders niet in de regio terecht waren gekomen in vergelijking met bezoekers van het topsportevenement.

Ook de organisatie van het evenement doet uitgaven in en genereert inkomen uit de regio. Deze bedragen worden meegenomen in het onderzoek naar de economische impact van het EK Handboogschietsen 2012.

1.4. STRUCTUUR

Dit rapport kent vijf hoofdstukken. In het volgende hoofdstuk wordt allereerst de methodologie van het onderzoek besproken. Vervolgens richt hoofdstuk 3 zich op de karakteristieken van de bezoekers, inclusief hun uitgaven en tevredenheid over het evenement. Hoofdstuk 4 behandelt de economische impact van het evenement voor de Gemeente Amsterdam. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 gekeken naar de promotionele waarde van het evenement.

2. METHODOLOGIE

Het doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van het bezoekers en zijn of haar tevredenheid, de economische impact en de promotionele waarde van het EK Handboogschiets 2012. Hiervoor is eerst een afbakening van het gebied nodig. Het meest voor de hand is om hierbij gemeente- of provinciegrenzen te hanteren. In het geval van het EK Handboogschiets 2012 is ervoor gekozen om de Gemeente Amsterdam als uitgangspunt van het afgebakende gebied te gebruiken.

Bij dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de standaardrichtlijnen van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van vier van de richtlijnenhandboeken die door de WESP zijn vastgesteld. Te weten de richtlijnenhandboeken Economische Impact, Bezoekersprofiel, Tevredenheid en Promotionele waarde. Deze handboeken zijn te downloaden via de website van de WESP (www.evenementenevaluatie.nl).

2.1. DATAVERZAMELING

Voor dit onderzoek is veldwerk verricht. Tijdens het EK Handboogschiets zijn steekproefsgewijs enquêtes afgenomen bij de bezoekers van het evenement. De vragen van de bezoekersenquête (zie bijlage 2) waren gericht op het bezoekersprofiel, de economische impact, de tevredenheid en de promotionele waarde. De vragen zijn in overeenstemming met de richtlijnen van de WESP opgesteld.

Op woensdag, vrijdag en zaterdag werden bezoekers tussen 13.00 en 16.00 gevraagd deel te nemen aan de enquête. Deze werd afgenomen door 26 studenten van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) in het kader van hun opleiding Sport, Gezondheid en Management.

De enquêtes zijn afgenomen rondom de grote publiekstribune aan de westelijke zijde van het Olympisch Stadion. In totaal zijn 94 bezoekersenquêtes bruikbaar gebleken en meegenomen in de uiteindelijke dataset die ten grondslag ligt aan het onderzoek. Gegevens over de bezoekersaantallen zijn afkomstig van de NHB. De gegevens over uitgaven van de deelnemers zijn tot stand gekomen door een online enquête na afloop van het evenement. De inkomsten en uitgaven van de organisatie zijn beschikbaar gesteld door de Stichting Netherlands International Archery Tournament Organisation (NIATO).

2.2. REPRESENTATIVITEIT VAN HET ONDERZOEK

De dataverzameling heeft in totaal 94 bruikbare bezoekersenquêtes opgeleverd (zie bijlage 1). De richtlijnen van de WESP schrijven voor dat onder populaties met een omvang van minder dan 5000 personen minimaal 270 enquêtes worden gehouden om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van het evenement. Betrouwbaar betekent in dit geval dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat de werkelijkheid van de uitkomsten van het onderzoek binnen een marge van +5% tot -5% vallen. Het kritische aantal van 270 enquêtes wordt in dit onderzoek niet behaald grotendeels vanwege de lage opkomst van bezoekers (schatting 640 bezoekers). Met de huidige steekproefomvang kan echter wel op een betrouwbaarheidsniveau van 90% (bij dezelfde 5% foutenmarges) of 95% (bij foutenmarges van 6%) uitspraken gedaan worden. De resultaten die in de volgende hoofdstukken zijn beschreven zullen dus een goed, maar minder dan optimaal, betrouwbaar beeld geven van het evenement en haar bezoekers.

Voor deelpopulaties binnen het onderzoek geldt dit in veel mindere mate. Een deelpopulatie is bijvoorbeeld de groep bezoekers die op één bepaalde dag aanwezig was met een gegeven herkomst. Het aantal geënquêteerden hiervoor is kleiner, waardoor de betrouwbaarheid van de (deel-) uitkomst ook afneemt. Immers als 100 personen binnen een groep van 1000 personen worden ondervraagd is de kans op een representatief beeld veel groter dan wanneer één persoon uit een populatie van tien wordt bevraagd. De onderzoekers zijn daarom voorzichtig met resultaten die betrekking hebben op een deel van de populatie. Om deze reden wordt in de resultaten alleen onderscheid gemaakt tussen bezoekers uit het buitenland, Amsterdam en de rest van Nederland. Verdere opsplitsing naar deelpopulaties laat de beperkte dataset niet toe.

2.3. PEER-REVIEW

Onderhavig onderzoek zoals beschreven in de volgende hoofdstukken zijn uitgevoerd en getoetst volgens de richtlijnen-handboeken Economische Impact, Bezoekersprofielen, Bezoekersaantallen, Tevredenheid en Promotionele waarde van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP), heeft na de peer-review het predicaat WESP-waardig meegekregen en kan daarom met deze bronvermelding worden gepubliceerd.

3. PROFIEL BEZOEKERS

3.1. AANTAL TOESCHOUWERS

Het Europees Kampioenschap Handboogschieten 2012 vond plaats in het Olympisch Stadion Amsterdam. Omdat de organisatie besloot geen entree te heffen bij de toegang tot het evenement kon het aantal bezoekers moeilijk worden vastgesteld. De bezoekersaantallen voor dit onderzoek zijn dan ook tot stand gekomen door tellingen van de organisatie en gemaakte foto's tijdens het evenement (zie bijlage 3). De moeilijkheid hierbij is dat bezoekers niet de hele wedstrijddag op één locatie blijft waardoor de kans op dubbelstellingen groter wordt. Vandaar dat de tellingen van de organisatie eerder een schatting zijn van totale omvang dan een vaststaande waarheid. Deze schattingen leveren uiteindelijk een eindbeeld van 640 bezoekers op.

Het evenement had een rustige aanloop op de doordeweekse dagen en beleefde een toppunt op de laatste wedstrijddag. Deze zaterdag kende de meeste finales en profiteerde van de vrije weekenddag van veel bezoekers. Dit resulteerde in een volle westelijke tribune van het Olympisch Stadion.

De meeste bezoekers bezochten het EK Handboogschieten 2012 meerdere dagen. Het gemiddelde lag op 1,9 wedstrijddagen waarbij buitenlanders vaak 2,5 dag het evenement bezochten, Amsterdammers 1,2 en Nederlanders van buiten Amsterdam 2,0 dagen.

+

 640

3.2. BEZOEKERSPROFIEL

Het bezoekersprofiel is gebaseerd op de enquête die is uitgezet onder de bezoekers. Van de respondenten was het merendeel mannelijk (63%). De verdeling over de verschillende leeftijdscategorieën is een redelijk getrouwe afspiegeling van de Nederlandse bevolking (CBS, 2012). Alleen de categorie 65+ is enigszins ondervertegenwoordigd. Dit verschijnsel is vaker terug te zien bij grootschalige sportevenementen. Overigens lag de gemiddelde leeftijd van de bezoekers op 44 jaar.

De gemiddelde bezoeker kwam in een groep van 2,5 personen. Op zaterdag lag dit aantal, vanwege een aantal handboogverenigingen dat gezamenlijk richting het EK Handboogschietsen kwamen, iets hoger (gemiddeld 3,0 personen).

Leeftijd	Aandeel
25 jaar of jonger	11%
25-34 jaar	15%
34-44 jaar	29%
45-54 jaar	14%
55-64 jaar	7%
65 jaar of ouder	1%

Tabel 1 Leeftijd

63%

37%

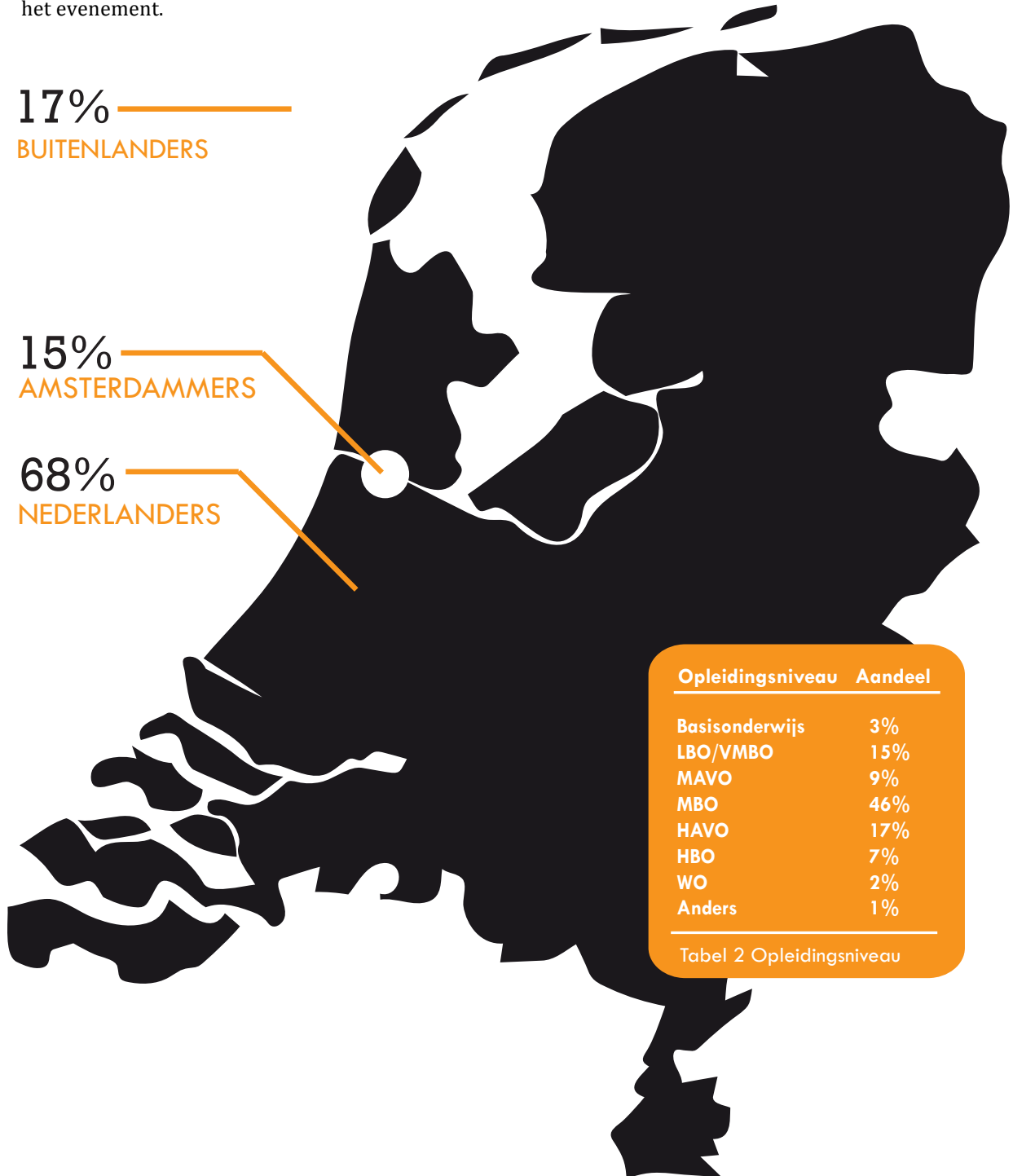
3.2. HERKOMST BEZOEKERS

De meeste bezoekers kwamen van buiten Amsterdam naar de hoofdstad toe. Een klein gedeelte van de bezoekers kwam uit het buitenland (17%). Het best vertegenwoordigd waren Duitsland en Frankrijk (beide 19% van de buitenlandse bezoekers). Verder waren er bezoekers uit België, Finland, Ierland, Slowakije, Tsjechië maar ook bezoekers uit Zuid-Korea, Australië en Nieuw-Zeeland bezochten het evenement.

17%
BUITENLANDERS

15%
AMSTERDAMMERS

68%
NEDERLANDERS

3.3. OPLEIDINGSNIVEAU

Tabel 2 geeft de verdeling naar opleidingsniveau onder de bezoekers weer. Wat opvalt is dat bij veel bezoekers het MBO diploma het hoogst behaalde diploma is. De groep hoger opgeleiden (HBO/WO) is ondervertegenwoordigd wanneer dit vergeleken wordt met het landelijk gemiddelde (resp. 30% en 14%).

3.4 TEVREDENHEID

De waardering die bezoekers van het EK Handboogschieten 2012 voor het evenement hebben is opvallend hoog te noemen. Ruim 80% van de onderzochte bezoekers gaf een rapportcijfer van 8 of hoger voor het evenement. Geen van de bezoekers gaf een rapportcijfer lager dan 6,0. Twaalf bezoekers beoordeelde het evenement met zelfs een 10,0. Hiermee komt het gemiddelde cijfer voor het EK Handboogschieten 2012 uit op een 8,1.

Het gemiddelde rapportcijfer is in vergelijking met andere onderzochte topsportevenementen iets hoger. Het WK Baanwielrennen (8,0), AFAS Tennisclassics (7,5) en het World Cup BMX (7,7) werden met een lager rapportcijfer beoordeeld. Oorzaken hiervan kunnen zijn dat veel fanatieke handboogschieters genoten van de Nederlandse top-prestaties. Daarnaast zal het zonnige weer in de week van het evenement en de gratis toegang een belangrijke rol kunnen hebben gespeeld in de beleving van het evenement.

De buitenlandse bezoeker gaf gemiddeld de hoogste beoordeling voor het evenement (8,6). De Amsterdammers gaven gemiddeld een rapportcijfer van 7,8 en de bezoekers uit de rest van Nederland een 8,0.

50%

Geeft een 8

18%

Geeft een 9

18%

Geeft een 7

12%

Geeft een 10

2%
6

Naast het rapportcijfer voor het totale evenement zijn de bezoekers op een aantal specifieke thema's bevraagd naar hun tevredenheid. Het overgrote deel van de bezoekers (97%) was (zeer) tevreden over het Olympisch Stadion als locatie voor de wedstrijd. Het feit dat maar weinig bezoekers in het stadion waren werd niet als belemmerend ervaren voor de sfeer en de amusementswaarde van het evenement. Naast zichtbaarheid van de wedstrijd werden hier de hoogste noteringen voor gegeven (beide 90% tevredenheid bij de bezoekers). Wat betreft het parkeren en de catering valt nog enige winst te behalen. Daar lag het percentage van de bezoekers dat hierover tevreden was op respectievelijk op 59% en 52%.

Tijdens de wedstrijden op vrijdag en zaterdag werd een groot scherm neergezet voor de bezoekers om het handboogschieten beter te volgen. Dit resulteerde in een hoger gemiddelde in de tevredenheidsbeoordeling bij de thema's zichtbaarheid en het gebruik van digitale hulpmiddelen (zie tabel bijlage 5). Verder valt op dat vooral de locatie op vrijdag een hogere gemiddelde score (4,7) kent. De thema's parkeren en catering – waar bezoekers het minst tevreden over waren - scores op woensdag een hogere score dan voor de vrijdag en de zaterdag.

Wanneer de gemiddelde tevredenheidsbeoordeling tegen de herkomst van de bezoeker wordt afgezet (zie tabel bijlage 5), wordt duidelijk dat vooral de mensen uit Amsterdam erg tevreden (of trots) zijn op het Olympisch Stadion als locatie. 86% van de Amsterdammers kiest op dit thema voor de hoogste score. Wat verder opvalt is dat het parkeren beter wordt beoordeeld door de mensen die van buiten Amsterdam komen (3,6) dan door de Amsterdammers (3,4) en de mensen uit het buitenland (3,4). Dit terwijl je zou verwachten dat de eerste groep hier meer problemen mee ondervindt.

De bezoekers van buiten Amsterdam geven ook een hogere beoordeling voor de informatieverstrekking (4,0) en het gebruik van digitale hulpmiddelen tijdens de wedstrijd (4,1) dan de bezoekers uit Amsterdam (resp. 3,6 en 3,5) of uit het buitenland (resp. 3,4 en 3,6). Tot slot geven buitenlanders een gemiddeld een beduidend lager cijfer voor de overige faciliteiten (waaronder toiletten) dan de bezoekers uit Nederland.

Tabel 3 Tevredenheid

	Zeer ontevreden	Ontevreden	Neutraal	Tevreden	Zeer tevreden	Gem.	Totaal (zeer) tevreden
Locatie	0%	0%	3%	48%	49%	4,5	97%
Programma	0%	1%	23%	56%	19%	3,9	76%
Parkeren	0%	5%	36%	49%	10%	3,6	59%
Bewegwijzering	1%	2%	22%	66%	9%	3,8	74%
Catering	0%	4%	44%	44%	9%	3,6	52%
Sfeer en amusementswaarde	0%	3%	6%	64%	27%	4,1	90%
Zichtbaarheid	0%	2%	7%	63%	28%	4,2	90%
Organisatie	0%	0%	16%	63%	21%	4,1	84%
Informatieverstrekking	0%	5%	17%	63%	15%	3,9	78%
Digitale hulpmiddelen	1%	0%	26%	55%	18%	3,9	73%
Overige faciliteiten	2%	0%	28%	64%	6%	3,7	70%

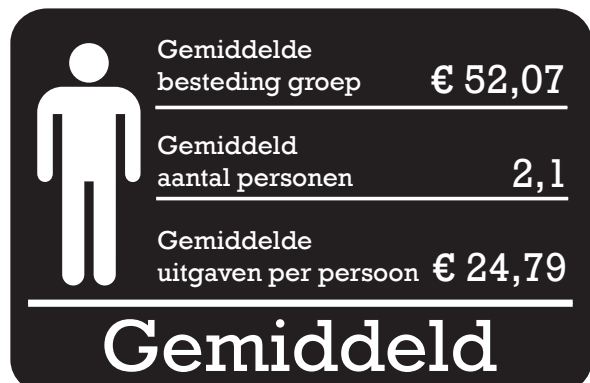
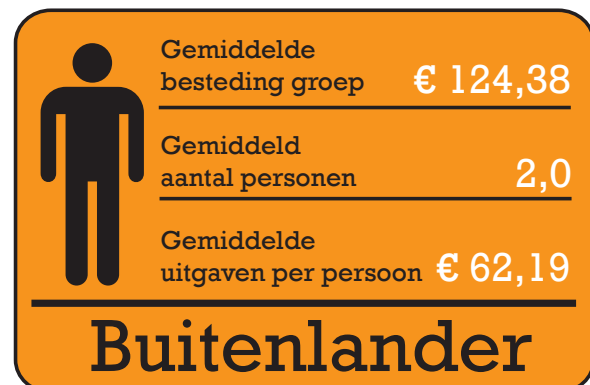
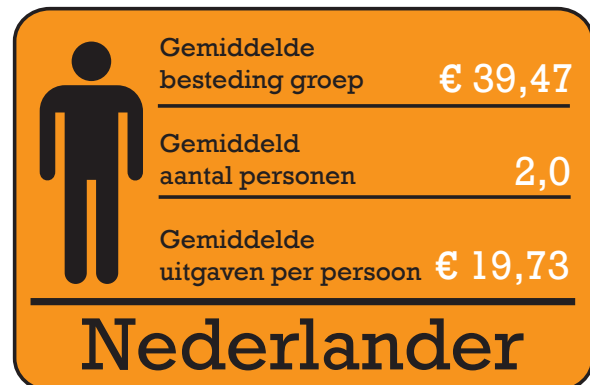
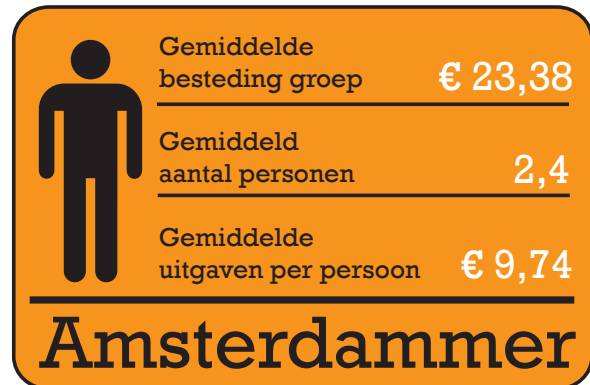
3.5 GEMIDDELDE BESTEDING

De gemiddelde uitgaven die per enquête gedaan werd lag rond de 50 euro. Hierbij zijn de bestedingen aan overnachtingen buiten beschouwing gelaten. Vaak is het zo dat uitgaven die per geënquêteerde wordt opgegeven, voor meerdere personen wordt gedaan (partner en/of kinderen). Daarom worden de gemiddelde bestedingen per persoon afgeleid van het aantal mensen waarvoor de bestedingen zijn opgegeven. Hierdoor komt het gemiddelde op bijna 25 euro.

3.6 OVERNACHTINGEN

Van alle geënquêteerde overnachtte 17% minimaal één nacht buitenshuis. De helft van alle buitenlanders bleef overnachten. Gemiddeld duurde een verblijf buitenshuis ongeveer 4 nachten. Meer dan 80% van de overnachtingen vond plaats binnen de Gemeente Amsterdam. De overige 17% van de overnachtingen vond plaats in de provincie Noord-Nederland.

Bijna alle overnachtingen plaats vonden in een hotel (88%). De overige overnachtingen vonden plaats bij een Bed & Breakfast (12%). Verder valt op dat er geen bezoekers zijn die gebruik maken van een andere type accommodatie. Hiermee ligt de gemiddelde prijs voor een overnachting op 45 euro per persoon per nacht.

4. ECONOMISCHE IMPACT

4.1. INLEIDING

Met de economische impact van het EK Handboogschieten 2012 wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen extra, bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied. In het geval van het EK Handboogschieten wordt met dit gebied de Gemeente Amsterdam bedoeld.

Bij een topsportevenement als het EK Handboogschieten zijn verschillende economische effecten te onderscheiden: bestedingen door bezoekers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, overnachtingen door deelnemers enzovoorts. In zekere zijn dit allemaal gevolgen van het sportevenement die effect hebben op de lokale economie. De vraag is echter; welke van deze effecten zijn echt additioneel en niet het gevolg van een verschuiving van de binnenlandse, of in dit geval de binnengemeentelijke vraag? Met andere woorden; welke geldstromen waren ook zonder het evenement binnen de Gemeente Amsterdam gespendeerd.

4.2. WAT ZIJN ADDITIONELE BESTEDINGEN?

Bestedingen moeten aan twee voorwaarden voldoen voordat ze als additioneel in het onderzoek worden aangemerkt:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegeteld van bezoekers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar Amsterdam zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de inwoners van de Gemeente Amsterdam als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat het geld dat zij aan het evenement besteedden anders ook in Amsterdam zou worden uitgegeven.
- De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden teniet gedaan door vermindering van de bestedingen in andere delen van de economie. Met andere woorden; als er sprake is van een verschuiving van de vraag. Een voorbeeld van verschuiving van de vraag zijn subsidies van de lokale overheid. Als het EK Handboogschieten niet had plaatsgevonden, waren deze uitgaven hoogstwaarschijnlijk toch in de Amsterdamse economie terechtgekomen. Daarmee is het in feite een verschuiving van de vraag binnen de gemeente. Deze uitgaven worden dus niet meegeteld als additioneel.

De economische impact kan mogelijk veroorzaakt door additionele bestedingen van:

1. De bezoekers
2. Deelnemers en hun begeleidingsteam (evt. officials van de internationale bond)
3. De organisatie van het EK Handboogschieten 2012
4. Vertegenwoordigers van de media

4.3. BEZOEKERS, OVERNACHTINGEN EN BESTEDINGEN

De economische impact van bezoekers wordt (in grote lijnen) bepaald door de vermenigvuldiging van het aantal additionele bezoekers met de gemiddelde uitgaven per persoon. Op vergelijkbare wijze wordt het aantal additionele overnachtingen bepaald. Hierbij speelt de gemiddelde verblijfsduur en de gemiddelde overnachtingprijs nog een rol. Voor zowel het vaststellen van het aantal overnachtingen als voor het berekenen van de totale economische impact is het aantal bezoekers essentieel.

Omdat het aantal bezoekers niet te herleiden valt aan het aantal verkochte toegangsbewijzen (de toegang was immers gratis) is ervoor gekozen om op basis van schattingen en foto's, geprobeerd te bepalen hoeveel bezoekers naar het EK Handboogschieten zijn gekomen. In het eerste hoofdstuk is terug te lezen dat het aantal bezoekers voor de zes wedstrijddagen op 640 personen wordt geschat.

4.4. ADDITIONELE BEZOEKERS

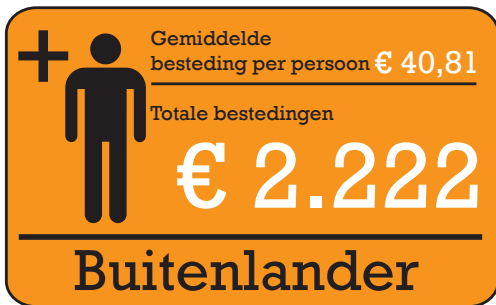
Tabel 11 laat zien dat zeven op de tien bezoekers als additioneel kan worden meegenomen in het onderzoek. Bezoekers uit de Gemeente Amsterdam werden niet als additioneel aangemerkt omdat de bestedingen die deze groep Amsterdammers doet tijdens het EK Handboogschieten in Amsterdam, anders ook in Amsterdam terecht zouden zijn gekomen.

Een grote groep buitenlanders die het EK Handboogschieten in Amsterdam bezocht gaf aan dat het toch al in Amsterdam was voor andere redenen dan het EK. Voor een toeristische plaats als Amsterdam is dat niet verwonderlijk. Toevallige voorbijgangers of toeristen die in folders hebben gezien dat het EK Handboogschieten in het Olympisch Stadion wordt georganiseerd zouden zich agetrokken voelen tot een bezoek. Voor de helft van de buitenlandse bezoeker ging dit op. De uitgaven van deze bezoekers tellen daarom niet mee als additioneel.

De grootste groep additionele bezoekers zijn Nederlanders van buiten Amsterdam. Ongeveer 85% van deze groep was zonder het EK Handboogschieten niet naar Amsterdam gekomen. Hun bestedingen vormen dan ook de grootste additionele post.

	%bezoekers	#bezoekers	%additioneel	%bezoekers	#additioneel
Amsterdam	15%	95	0%	0%	0
Buitenland	17%	109	50%	9%	54
NL	68%	436	86%	59%	374
Totaal	100%	640		67%	429

Tabel 4 additionele bezoekers

4.5 BESTEDINGEN BEZOEKERS

In de figuur hiernaast zijn de gemiddelde additionele bestedingen weergegeven. De gemiddelde additionele bestedingen van bijna 18 euro per persoon ligt bijna 3 euro boven de gemiddelde bestedingen van de totale bezoekersgroep (hoofdstuk 3). Dat komt omdat daar de uitgaven van de bezoekers die zonder het EK Handboogschieten ook in Amsterdam gedaan zouden zijn, ook zijn meegeteld. In een groot aantal gevallen zullen dit Amsterdammers of buitenlandse toeristen zijn. Zonder deze niet-additionele bestedingen ligt het gemiddelde 3 euro hoger.

De gemiddelde additionele bestedingen worden gebruikt om de totale bestedingen te berekenen die dankzij het EK Handboogschieten in de Gemeente Amsterdam hebben plaats gevonden. Dit komt neer op ongeveer 8.500 euro. Dit is nog exclusief de uitgaven die gedaan zijn aan overnachtingen. Deze worden in de volgende paragraaf berekend.

4.6 ADDITIONELE OVERNACHTINGEN

Aan de hand van de additionele bezoekers kunnen, samen met het percentage dat daarvan overnacht en met de gemiddelde duur van een overnachting, het totaal aantal additionele overnachtingen worden berekend. Tabel 5 laat een overzicht zien van deze indicatoren. Hierbij moet worden opgemerkt dat de indicatoren verschillen met de gepresenteerde data in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 3 zijn de gemiddelde berekeningen gedaan over alle bezoekers. Bij de volgende indicatoren worden alleen de gemiddelde berekend over de additionele bezoekers.

Van de 470 additionele bezoekers bleef 14% overnachten (tegen 17% van de totale bezoekers). Van deze overnachtingen vond 83% plaats in de Gemeente Amsterdam. De gemiddelde overnachtingduur waren 4,0 nachten waardoor 207 extra overnachtingen plaatsvonden in de Gemeente Amsterdam. De gemiddelde overnachtingprijs is bijna 40 euro per persoon waardoor de totale additionele uitgaven aan logies dat neervalt binnen de Gemeente Amsterdam ongeveer acht duizend euro bedraagt.

Indicatoren	Additioneel
Additionele bezoekers	429
Perc. additionele overnachters	14%
Perc. in Amsterdam overnacht	83%
Gemiddelde overnachtingduur	4,0
Totaal aantal additionele overnachtingen	207
Gemiddelde overnachtingprijs p.p.p.n.	€ 39,37
Totale uitgaven aan overnachtingen	€ 8.157,75

Tabel 5 indicatoren en bestedingen t.b.v. additionele overnachtingen in de Gemeente Amsterdam

Additionele overnachtingen:

€ 8.157,75

4.7 ECONOMISCHE IMPACT DEELNEMERS

Het EK Handboogschieten trok ongeveer 304 deelnemers uit 40 verschillende landen naar het Olympisch Stadion in Amsterdam. Er van uitgaande dat geen van de deelnemers afkomstig kwam uit de Gemeente Amsterdam, zijn alle bestedingen die door deelnemers in de Gemeente Amsterdam zijn gedaan, additioneel. De meeste uitgaven die met de sporters en hun eventuele begeleiding samenhangen en in de Gemeente Amsterdam neersloegen (zoals overnachtingen, eten en drinken en transport) kwamen volledig voor rekening van de organisatie. Deze bestedingen zijn daarom te vinden onder de volgende paragraaf.

De persoonlijke uitgaven van de deelnemers, begeleiding en officials in Amsterdam zijn achterhaald door een online enquête. De response van de enquête was beperkt (n=15) maar geeft handvatten om de gemiddelde besteding van de deelnemers te achterhalen.

Totaal zorgde deelnemers, begeleiding en officials voor een besteding van ongeveer 90.000 euro in de lokale economie.

Deelnemers 304

Gem. besteding € 176,67

Totaal € 53.706

Begeleiding 100

Gem. besteding € 127,22

Totaal € 12.722

Officials 100

Gem. besteding € 234,17

Totaal € 23.417

4.8 BESTEDINGEN VAN DE ORGANISATIE

De organisatie van het EK Handboogschieten 2012 werkt met een begroting van ruim 700.000 euro. Hierbij zijn inbegrepen onder meer de overnachtingen en transport van de deelnemers, de huur en inrichting van het Olympisch Stadion, het evenementmanagement en de communicatie en promotie.

Voor de economische impactberekening is het van belang welke uitgaven de organisatie deed in de Gemeente Amsterdam en welke inkomsten uit dezelfde gemeente werd gegenereerd. Het saldo daarvan is de netto economische impact vanuit de organisatie.

Tabel 6 laat de uitgaven van de organisatie in de Gemeente Amsterdam zien. Het gaat hier om de uitgaven die gedaan zijn aan personen en organisaties die in de Gemeente Amsterdam gevestigd zijn. Vooral de kosten die samenhangen met de wedstrijdaccommodatie en de huisvesting van deelnemers zijn grotendeels in de Gemeente Amsterdam terecht gekomen.

Om de economische impact vanuit de organisatie te berekenen moeten de additionele uitgaven worden verdisconteerd met de inkomsten van de organisatie die afkomstig zijn uit de Gemeente Amsterdam. Voor wat betreft de inkomsten uit de Gemeente Amsterdam zijn drie gebieden te onderscheiden; de gemeentelijke subsidiebijdrage, de bijdrage in de wedstrijdaccommodatie en de nationale bijdrage vanuit het ministerie van VWS. Deze laatste evenementensubsidie is terecht gekomen in Amsterdam terwijl niet zeker is waar deze subsidie zonder het evenement zou zijn besteed. Vandaar dat voor deze bedragen het percentage bevolking dat in Amsterdam woont wordt meegerekend als niet-additioneel. Dit deel is namelijk (via belastingen) afkomstig van de Amsterdammers. Het overige deel belandt wel dankzij het evenement in de Gemeente Amsterdam. In totaal bedroegen de inkomsten van de organisatie uit de Gemeente Amsterdam 82.000 euro.

Wanneer de inkomsten die de organisatie van het EK Handboogschieten vanuit de Gemeente Amsterdam heeft gegenereerd, aftrekt van de bestedingen die zij in dezelfde regio hebben gedaan komen we tot een netto economische impact van ongeveer 353.000,00 euro.

	Uitgaven
Wedstrijdaccommodatie	€ 138.833
Huisvesting deelnemers	€ 289.500
Randprogramma	€ 5.000
Overig	€ 1.750
Totaal	€ 435.083

Tabel 6 Bestedingen van de organisatie in de Gemeente Amsterdam

	Inkomsten
Subsidie gemeente	€ 60.000
Wedstrijdaccommodatie	€ 12.500
Bijdrage Ministerie VWS	€ 9.510
Totaal	€ 82.010

Tabel 7 Inkomsten van de organisatie uit de Gemeente Amsterdam

4.9 BESTEDINGEN VAN MEDIA VERTEGENWOORDIGERS

Voor het berekenen van de economische impact vanuit de media zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Gezien de beperkte media aandacht vanuit het buitenland voor het evenement, worden deze bestedingen als verwaarloosbaar beschouwd.

4.10 TOTALE ECONOMISCHE IMPACT

De totale economische impact wordt berekend door de optelling van de additionele bestedingen van bezoekers, deelnemers en organisatie die binnen de gemeentegrenzen zijn gedaan. Hiermee komt de totale economische impact voor de Gemeente Amsterdam op ongeveer 460.000 euro. De bestedingen van de organisatie vormen verreweg het grootste gedeelte van dit resultaat gevolgd door de ruim 300 deelnemers die tijdens het evenement uitgaven deden in Amsterdam. Vanwege het beperkte aantal bezoekers vallen de additionele bestedingen van bezoekers lager uit dan de overige posten. Bij elkaar zijn de bezoekers aan het evenement goed voor een economische impuls van ongeveer 16.000 euro.

	Impact
Additionele bestedingen bezoekers	€ 8.441,41
Uitgaven aan overnachtingen bezoekers	€ 8.157,75
Bestedingen deelnemers en begeleiding	€ 89.845,56
Netto organisatorische bestedingen	€ 353.072,80
Economische impact voor Amsterdam	€ 459.517,51

Tabel 8 overzicht economische impact EK Handboogschieten 2012

5. PROMOTIONELE WAARDE

De jongste richtlijn (goedgekeurd februari 2012) van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen meet de promotionele waarde van een evenement voor de verschillende belanghebbende partijen: sponsors, gemeenten, regio's, landelijke overheid en organisatoren. Daarbij beperkt deze specifieke module zich tot het vaststellen van het mediumbereik van een evenement en de daaraan gekoppelde waarde in termen van reclame equivalenten. Met andere woorden; hoeveel waard is de gegenereerde promotie van het evenement.

De mediawaarde wordt berekend op basis van de prijs van een vergelijkbare hoeveelheid advertentieruimte in het voorkomende medium. Op deze werkwijze, die vooral opgang heeft gemaakt in de Public Relations industrie is overigens wel kritiek mogelijk. Een evenement dat gedurende twee minuten op de televisie is geweest communiceert niet hetzelfde of op dezelfde manier als een commercial van vergelijkbare lengte. Daarnaast wordt in deze methodiek geen onderscheid gemaakt tussen positieve of negatieve berichtgeving. Vanwege de vele free-publicity dat gepaard gaat met het evenement is controle over de boodschap die via de verschillende media worden gecommuniceerd beperkt. (WESP, 2012).

Het tijdsbestek waarin de promotionele waarde (c.q. media uitingen) wordt gemeten is, zoals vastgesteld in de WESP richtlijn, vier weken voorafgaand aan het evenement, tijdens het evenement en één week na afloop van het evenement. Bovendien is, geheel volgens de vastgestelde richtlijn, gekozen om alleen Nederlandse media mee te nemen. Buitenlandse (in Nederland te verkrijgen) zenders en of kranten worden niet meegenomen.

5.1 BEREIK

In totaal zijn 31 uitingen in de media verzameld en geanalyseerd (zie bijlage 6). De meeste uitingen werden via het internet gecommuniceerd. Deze

bereik ligt daar op bijna zes miljoen. Hierbij moet opgemerkt worden dat er sprake is van een bruto bereik. Zo zijn bijvoorbeeld twee artikelen in het Algemeen Dagblad en in de Volkskrant verschenen over het EK Handboogschieten, waardoor in de telling twee keer het bereik van deze twee kranten is meegeteld. Zonder diepgravend onderzoek is het onmogelijk om het netto bereik te achterhalen. Daarom is in de WESP richtlijn voor gekozen om alleen het bruto bereik te rapporteren.

Medium	Aantal uitingen	Bruto Bereik
Print	8	5.965.000
TV	4	1.137.000
Radio	1	39.160
Internet	11	1.512.530
Onbekend bereik	7	-
TOTAAL	31	8.653.690

Tabel 10 Mediabereik

negen internetuitingen zorgde voor een bereik van ruim 1,5 miljoen mensen. De grootste groep mensen werd echter bereikt via de krant. Het bruto

5.2 MEDIAWAARDE

De mediawaarde wordt bepaald op basis van twee factoren: het aantal bereikte personen (zie vorige paragraaf) en het formaat van de uiting. Deze resulteren in een advertentie tarief dat inzicht geeft in de waarde die derde aan de media uiting geven. Door deze bedragen bij elkaar op te tellen wordt de totale mediawaarde van het evenement berekend.

Het hoge bereik van de print media zorgt ervoor dat dit medium de meeste mediawaarde creëert. Bijna 85% van de totale mediawaarde wordt geleverd door verschenen krantberichten. De op internet verschenen berichten volgen, met een kleine 10%, op verre achterstand.

In totaal vertegenwoordigen de media uitingen een waarde van ongeveer 300.000 euro exclusief een aantal niet te kwantificeren media-uitingen. Hierbij moet worden opgemerkt dat er sprake is van een fictieve waarde. Het bedrag is immers aan niemand betaald.

Medium	Aantal uitingen	Waarde
Print	8	€ 252.095
TV	4	€ 20.331
Radio	2	€ 1.070
Internet	10	€ 27.011
Onbekend	7	€ -
Totaal	31	€ 300.507

Tabel 11 Media waarde

BRONNEN:

- Amsterdam, (2012). Sportplan 2013-2016. Opgevraagd op 14-08-2012 via <http://beheer.nisb.nl/cogito/modules/uploads/docs/60511339051982.pdf>
- CBS, (2012). Statline. Opgevraagd op 14-08-2012 via <http://www.cbs.nl>
- WESP, (2012). Richtlijnenhandboek promotionele waarde. Opgevraagd op 1-08-2012 via <http://www.evenementenevaluatie.nl>
- WESP, (2012). Richtlijnenhandboek economische impact. Opgevraagd op 1-08-2012 via <http://www.evenementenevaluatie.nl>
- WESP, (2012). Richtlijnenhandboek tevredenheid. Opgevraagd op 1-08-2012 via <http://www.evenementenevaluatie.nl>
- WESP, (2012). Richtlijnenhandboek bezoekersaantallen Opgevraagd op 1-08-2012 via <http://www.evenementenevaluatie.nl>

BIJLAGE

BIJLAGE 1

Datum	Aantal bruikbare enquêtes
Woensdag 23 mei	38
Vrijdag 25 mei	23
Zaterdag 26 mei	33
Totaal	94

Aantallen bruikbare enquêtes verzameld door studentenpool

BIJLAGE 2

Enquête EK Handboogschieten 2012 Amsterdam

Enquêteur: _____	Datum:	
Enquêtenummer: _____	☐ Woensdag 23-5	
	☐ Vrijdag 25-5 ☐ Zaterdag 26-5	

Dit schema is in te vullen door de interviewer

Goedendag mevrouw/meneer, wij willen u graag namens de organisatie van het EK en de gemeente Amsterdam enkele vragen stellen over uw bezoek aan de EK Handboogschieten.

Deelname aan enquête maakt het voor organisatie mogelijk:

- Inzicht te krijgen in de economische impact van het evenement
- Inzicht te krijgen in de tevredenheid van de toeschouwers

1. Bent u ...

1. Bezoeker op eigen initiatief
2. Bezoeker op uitnodiging
3. Deelnemer
4. Anders

2. Wat zijn de vier cijfer van uw postcode of wat is het land waar u woont?

1. NL: Postcode |__|__|__|__|
2. Buitenland: DUI, BE, FR, GB, SPA, anders, namelijk _____

3. Uit hoeveel personen (inclusief jezelf) bestaat uw gezelschap? _____ personen

4. Hoeveel van deze personen zijn geen toeschouwer van dit evenement bijv. omdat ze andere interesses hadden/zijn gaan winkelen. _____ personen

5. Als het EK Handboogschieten niet had plaatsgevonden in Amsterdam, was ik vandaag toch in Amsterdam geweest

1. Waarschijnlijk wel
2. Waarschijnlijk niet --> verder met vraag 7
3. Weet niet/neutraal --> verder met vraag 7

6. Bent u langer in de gemeente Amsterdam gebleven door het EK Handboogschieten?

1. Nee
2. Ja, namelijk _____uur / _____ dagen langer

7. Stel dat dit evenement niet in de gemeente Amsterdam, maar in een andere Nederlandse gemeente had plaatsgevonden, was u dan naar die andere gemeente gegaan voor dit evenement?

1. Waarschijnlijk wel
2. Waarschijnlijk niet
3. Weet niet/ hang ervan af

8. Overnacht u, of heeft u afgelopen nacht(en), ergens anders dan op uw vaste woonadres?

1. Ja
2. Nee --> ga verder met vraag 12

9. Waar en hoe vaak overnacht u?

1. _____ overnachtingen in de gemeente Amsterdam
2. _____ overnachtingen elders in provincie Noord-Holland
3. _____ overnachtingen elders in Nederland

10. Welk type accommodatie overnacht u en wat is de prijs van 1 overnachting?

1. Bij vrienden/familie/kennissen
2. Bed & Breakfast prijs per overnachting = € _____
3. Hotel 0-3 sterren prijs per overnachting = € _____
4. Hotel 4-5 sterren prijs per overnachting = € _____
5. Bungalowpark/Camping prijs per overnachting = € _____
6. Overige prijs per overnachting = € _____

11. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingprijs betrekking? _____

12. Welke dagen bezoekt u het EK Handboogschietsen? (meerdere antwoorden mogelijk)

1. Maandag
2. Dinsdag
3. Woensdag
4. Donderdag
5. Vrijdag
6. Zaterdag

13. Wat is vandaag op u van toepassing?

1. Ik doe alleen uitgaven voor mezelf
2. Ik betaal ook voor een ander/anderen
3. Ik betaal niets, iemand anders betaalt voor mij --> verder met vraag 16

14. Hoeveel denkt u vandaag ongeveer uit te geven voor uzelf en/of uw gezelschap aan het volgende?

In het Olympisch stadion		In de gemeente Amsterdam		
Eten & drinken	€	Eten & drinken	€	
Overige	€	Winkelen en boodschappen	€	
		Dagattracties/recreatie	€	
		Vervoer (OV, parkeren)	€	
		Overige	€	
Totaal deze locatie	€	Totaal in Amsterdam	€	
			Totaal	€

15. Op hoeveel personen hebben deze uitgaven betrekking? _____ personen

16. Als u het EK Handboog als totaal beoordeelt welk rapportcijfer zou u dat dan geven? Waarbij 1 staat voor zeer slecht en 10 voor uitmuntend: _____

17. Kunt u per thema aangeven hoe tevreden u bent?	Ze er on- te- vre- den	On- te- vre- den	Neu- traal	Tevre- den	Ze er tevre- den
1. Locatie					
2. Het programma					
3. De parkeergelegenheid					
4. Bewegwijzering in het Olympisch stadion					
5. Catering					
6. De sfeer & amusementswaarde					
7. Zichtbaarheid van de wedstrijden					
8. Organisatie van het evenement					
9. Informatieverstrekking tijdens het evenement					
10. Gebruik van digitale hulpmiddelen (tv, internet, etc.)					
11. Overige faciliteiten (waaronder toiletten)					

18. Denkt u dat Amsterdam er goed aan doet zich blijvend in te zetten voor de komst van evenementen als het EK Handboogschieten?

1. Ja
2. Nee; waarom niet _____

19. Zou u de organisatie willen aanbevelen bij de Internationale Handboogfederatie om ook vervolgevenementen hier te houden?

1. Ja
2. Nee; waarom niet _____

Tot slot, mag ik u vragen...

20. Wat is uw geboortjaar? 19 _____

21. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

1. Basisonderwijs
2. LBO/VMBO/MAVO (incl., Ambachtsschool, Huishoudschool)
3. MBO (MTS, UTS, MEAO, VHBO, KMBO, Leerlingwezen)
4. HAVO/VWO/HBS
5. HBO (HTS, HEAO, Hogeschool, Universiteitpropedeuse)
6. WO
7. Anders

Dat waren de vragen. Heeft u nog op- en/of aanmerkingen

ENQ: Omcirkel geslacht zonder te vragen.

- (1) Man
- (2) Vrouw

BIJLAGE 4
Woensdag 15.00

Woensdag 17.00

Zaterdag 15.00

Zaterdag 17.00

BIJLAGE 5

Tevredenheid naar herkomst:

Thema's	Amsterdam	Buitenland	Rest van Nederland
Locatie	4,9	4,3	4,5
Programma	3,8	3,7	3,9
Parkeren	3,4	3,4	3,6
Bewegwijzering	3,8	3,6	3,8
Catering	3,6	3,5	3,6
Sfeer en amusementswaarde	4,1	3,9	4,1
Zichtbaarheid	4,1	4,0	4,2
Organisatie	3,7	4,0	4,1
Informatieverstrekking	3,6	3,5	4,0
Digitale hulpmiddelen	3,4	3,6	4,1
Overige faciliteiten	3,8	3,3	3,8

Tabel: tevredenheid naar herkomst

Tevredenheid naar wedstrijddag:

Thema's	woensdag	vrijdag	zaterdag
Locatie	4,2	4,7	4,6
Programma	4,0	4,0	3,9
Parkeren	3,9	3,6	3,4
Bewegwijzering	3,8	3,9	3,8
Catering	3,8	3,5	3,4
Sfeer en amusementswaarde	4,1	4,0	4,3
Zichtbaarheid	4,0	4,4	4,2
Organisatie	4,0	4,2	4,0
Informatieverstrekking	4,0	3,9	3,7
Digitale hulpmiddelen	3,6	4,0	4,1
Overige faciliteiten	3,6	4,0	3,7

Tabel: tevredenheid naar wedstrijddag

BIJLAGE 6

Medium	Titel	Bereik	Waarde
Print	AD artikel 1	1534000	€ 74.293,50
Print	Ad artikel 2	1534000	€ 2.511,00
Print	Brabants dagblad artikel 1	381000	€ 24.558,60
Print	Limburgs dagblad artikel 1	169000	€ 17.356,80
Print	NRC Handelsblad	491000	€ 47.997,00
Print	Parool artikel 1	232000	€ 16.027,50
Print	Volkskrant artikel 1	812000	€ 29.955,00
Print	Volkskrant artikel 2	812000	€ 39.396,00
			SUBTOTAAL € 252.095,40
TV	RTV Noord Holland 1	287000	€ 510,00
TV	Omroep Brabant	350000	€ 6.160,00
TV	RTV Noord Holland 2	287000	€ 510,00
TV	Hart van Nederland	213000	€ 13.151,00
			SUBTOTAAL € 20.331,00
Radio	Interview Langs de lijn	-	€ 600
Radio	NOS.nl	39160	€ 469,92
			SUBTOTAAL € 1.070
Internet	Telegraaf.nl	69472	€ 3.126,24
Internet	Telegraaf.nl artikel 2	69472	€ 3.126,24
Internet	NOS.nl	39160	€ 469,92
Internet	ad.nl	404134	€ 8.890,95
Internet	Arena Lokaal		€ 675,00
Internet	Limburger.nl	280.000	€ 5.040,00
Internet	Nufoto 1	315	€ 35,00
Internet	Nu foto 2	81	€ 35,00
Internet	Facebook pagina	30348	€ 1.612,80
Internet	RTV Noord Holland	416100	€ 4.000,00
			SUBTOTAAL € 27.011,15
			TOTAAL € 300.507,47

Niet te classificeren		Bereik	Waarde
Radio	Amsterdamfm		
Internet	Amstelveen.blog.nl		
Internet	Eindhoven.dichtbij.nl		
Internet	http://oss.kliknieuws.nl		
Online tv	EC Archery Stream	190449	
Internet	Homepage EC Archery	12999	
Internet	Ziezozuid.nl		